

Konspekt lekcji wychowawczej w klasie II gimnazjum – prowadzący Kinga Puła

Temat: Odpowiedzialność prawna nieletnich w świetle obowiązujących przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Klasa II gimnazjum.

Czas zajęć: 45 minut

Cele:

- przeciwdziałanie nieprzystosowaniu społecznemu nieletnich;
- profilaktyka uzależnień (narkomania, alkoholizm, nikotynizm);
- nauczanie młodzieży jak nie stać się ofiarą przestępstwa lub przestępcy
- kreowanie wśród dzieci i młodzieży zachowań asertywnych w przypadku namawiania do sięgnięcia po narkotyki lub inne środki uzależniające;
- uświadomienie konsekwencji prawnych w przypadku popełnienia czynów karalnych;
- rozwijanie twórczego myślenia.

Formy pracy:

- praca grupowa

Metody pracy:

- wykorzystanie monitora interaktywnego - pokaz
- pogadanka;
- dyskusja;
- burza mózgów.

Środki dydaktyczne:

1. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich po nowelizacji z 15 września 2000r., Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 2001r. Wybrane przepisy kodeksu karnego Postępowanie w sprawach nieletnich, J. Szumski, Gdańsk 1998r.

2. Monitor interaktywny.

Forma realizacji:

1. Wprowadzenie

W okresie dorastania następują w organizmie każdego człowieka zmiany psychiczne i fizyczne. Wpływają one niewątpliwie na zachowanie się nieletnich, które często wykracza poza normy prawne lub zwyczajowe przyjęte w danym społeczeństwie.

Na dzisiejszym spotkaniu będziemy mówić o tym, co oznacza pojęcie: nieletni, demoralizacja, czyn karalny. Szczególną uwagę zwrócimy na konsekwencje prawne w przypadku objawów demoralizacji oraz popełnienia czynów karalnych.

2. Pojęcie nieletni

Nauczyciel: Niestety, nie każdy ma świadomość istnienia przepisów prawnych dotyczących postępowania w sprawach nieletnich. Kogo nazywamy nieletnim? Czy nieletni oznacza to samo, co małoletni lub niepełnoletni?

Uczniowie: Próby wyjaśnienia pojęć przez uczniów.

Nauczyciel: W myśl przepisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982r., znowelizowanej 15 września 2000r. pojęcie nieletni stosuje się w zakresie:

— zapobiegania i zwalczania demoralizacji– w stosunku do osób, które nie ukończyły lat 18 (art.1§ 1 pkt 1)– jeżeli nieletni przejawia w swoim zachowaniu objawy demoralizacji lub w jakiś sposób jest zagrożony tym zjawiskiem np. niemowlę wychowuje się w rodzinie patologicznej pozostaje w naszym zainteresowaniu w wieku od urodzenia do 18 r. ż.;

— postępowania w sprawach o czyny karalne– w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu lat 13, ale nie ukończyły lat 17 (art.1§ 1 pkt 2)– jeżeli nieletni popełnił czyn karalny po ukończeniu 13 r. ż., przy czym kończąc 17 r. ż. odpowiada on jak dorosły;

— wykonania środków wychowawczych lub poprawczych– w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby lat 21(art.1§ 1 pkt 3).

3. Uczniowie oglądają na monitorze film z portalu you tube: Nieletni nie znaczy nieodpowiedzialny – postępowanie w sprawach nieletnich (5min.15s).

3. Pojęcie demoralizacji

Nauczyciel: Jak myślicie: Co to jest demoralizacja?

Uczniowie: Próby wyjaśnienia pojęcia.

Nauczyciel: O kim można powiedzieć, że jest zdemoralizowany?

Uczniowie: Próby wyjaśnienia pojęcia.

Nauczyciel: Według art. 4§ 1 wymienionej wcześniej ustawy każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu, narkotyków lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły,

sądu rodzinnego lub policji. Policja uzyskując taką informację dotyczącą w /w zachowań, zbiera materiały dotyczące nieletniego i przekazuje do Sądu Rodzinnego i Nieletnich. Od decyzji sędziego zależy, co dalej stanie się z nieletnim w zależności od zagrożenia i innych okoliczności dotyczących nieletniego (opinii szkoły i opinii środowiska).

4. Pojęcie czynu karalnego

Nauczyciel: Jak zdefiniujecie pojęcie czynu karalnego?

Uczniowie: Próby samodzielnego wyjaśnienia pojęcia.

Nauczyciel: W myśl art. 1§ 2 pkt 2 przez czyn karalny rozumie się czyn zabroniony przez ustawę:

— przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;

— wykroczenia określone w następujących artykułach kodeksu wykroczeń:

art. 51 — zakłócenie spokoju lub porządku publicznego,

art. 69 — niszczenie znaku umieszczonego przez organ państwowy,

art. 74 — niszczenie urządzeń zapobiegających niebezpieczeństwu,

art. 76 — rzucanie kamieniami w pojazd mechaniczny,

art. 85 — samowolna zmiana znaku drogowego,

art. 87 — prowadzenie pojazdu przez osobę w stanie po użyciu alkoholu,

art. 119 — kradzież, przywłaszczenie,

art. 122 — paserstwo,

art. 124 — niszczenie lub uszkodzenie rzeczy,

art. 133 — spekulacje biletami wstępu,

art. 143 — utrudnianie korzystania z urządzeń użytku publicznego.

Nauczyciel: Zastanówcie się i odpowiedzcie na pytanie: Jakie najczęściej czyny karalne dokonują nieletni?

Uczniowie: Podawanie przykładów.

Nauczyciel: Analiza danych z poszczególnych kategorii przestępstw budzi niepokój, a nawet grozę. Jedynym pozytywnym zjawiskiem jest spadek liczby zabójstw z udziałem nieletnich, a także spadek liczby nieletnich sprawców zabójstw w stosunku do 1999r. Zupełnie odwrotną

tendencję obserwujemy w innych kategoriach przestępstw, a zwłaszcza tych związanych z użyciem przemocy. Należy do nich zaliczyć m. in.:

- bójki i pobicia;
- rozboje, wymuszenia i kradzieże rozbójnicze;
- uszczerbek na zdrowiu;
- zgwałcenia.

Nauczyciel: Jak myślicie: Czy istnieje różnica między bójką a pobiciem?

Uczniowie: Próba wyjaśnienia pojęć.

Nauczyciel: W przypadku pobicia mamy do czynienia ze sprawcą i pokrzywdzonym. W bójce zaś, wszyscy uczestnicy ponoszą odpowiedzialność prawną za swoje zachowanie. Musicie zapamiętać, że kibicowanie, podżeganie do bójki, pomoc w postaci przytrzymywania osoby, którą wasz kolega lub koleżanka zamierza pobić sprawia, iż bierzecie bezpośredni udział w tym wydarzeniu (sprawstwo bierne).

Nauczyciel: Kto z was spotkał się ze zjawiskiem fali lub wymuszenia?

Uczniowie: Podawanie przykładów.

Nauczyciel: Wielokrotnie zdarza się, że grupa kolegów wymusza od innych uczniów pieniądze, wartościowe przedmioty grożąc, że ich pobije. Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad innymi jest czynem karalnym.

Zapamiętajcie, że w przypadku wymuszenia nie ma znaczenia wartość wymuszonej rzeczy. Świadczy to o wysokim stopniu demoralizacji osoby dokonującej tego czynu.

Jak sądzicie: Gdzie można umieścić sprawcę czynu karalnego?

Uczniowie: Podawanie przykładów.

Nauczyciel: Według art. 40§ 1, jeżeli jest to konieczne ze względu na okoliczności sprawy, policja może zatrzymać, a następnie umieścić w policyjnej izbie dziecka nieletniego, co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie, że popełnił czyn karalny, a zachodzi uzasadniona obawa ukrycia się nieletniego lub zatarcia śladów tego czynu, albo gdy nie można ustalić tożsamości nieletniego.

Art. 65a Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich mówi, iż organizacja i system wychowania w placówkach opiekuńczo–wychowawczych, ośrodkach szkolno–wychowawczych i schroniskach dla nieletnich oraz w zakładach poprawczych powinny zapewniać możliwość indywidualnego oddziaływania na nieletnich odpowiednio do ich osobowości i potrzeb wychowawczych.

5. Zakończenie

Podsumowanie zdobytej wiedzy , elementy autorefleksji uczniów.

Przygotowując konspekt korzystałam z materiałów pani Anety Lisiak oraz portalu „Weź prawo w swoje ręce”